

Seat
No.

H - 296

Total No. of Pages : 4

M.A. (Part - II) (Semester - III) Examination, November - 2018

HOME SCIENCE (Paper - X)

Programme Planning and Community Development

Sub. Code : 63744

Day and Date : Tuesday, 27 - 11 - 2018

Total Marks : 80

Time : 02.30 p.m. to 05.30 p.m.

- Instructions :
- 1) All questions are compulsory.
 - 2) Figures to the right indicate full marks.
 - 3) Draw diagrams wherever necessary.

Q1) Fill in the blanks choosing correct alternatives : **[10]**

- i) Mainstreaming AYUSH and revitalizing local health tradition is one of the Goal of _____.
 - a) IRDP
 - b) JSSK
 - c) NRHM
 - d) Red cross
- ii) _____ is a process where community members come together to take collective action and generate solutions to common problems.
 - a) Community Development
 - b) Programme Development
 - c) Communication
 - d) Leadership Development
- iii) In communication process, _____ is also known as encoder.
 - a) Sender
 - b) Receiver
 - c) Leader
 - d) Message
- iv) _____ is the process of influencing the behaviour of the individual in a given situation.
 - a) Education
 - b) Community Development
 - c) Leadership
 - d) Communication
- v) _____ is the key - 1 of evaluation
 - a) Everyday evaluation
 - b) Statement of objective
 - c) Plan to use result
 - d) Source of evidence

P.T.O.

- vi) Improving village drainage is an example of _____.
a) Determining objectives b) Finding solution
c) Review of Progress d) Definition of problem
- vii) _____ determines definite objectives and solutions which offers satisfaction to people.
a) Extension programme b) Programme planning
c) Planning process d) Programme evaluation
- viii) In extension programme, general objectives are more _____ than fundamental objectives.
a) Definite b) Specific
c) Permanent d) Useful
- ix) _____ and extension worker are the two important functionaries of programme development process.
a) Leader b) Extension officer
c) Gram Sevak d) Primary teacher
- x) Programme _____ is the last phase in extension programme management.
a) Planning b) Controlling
c) Organising d) Evaluation

Q2) Write in detail the objectives and schemes of NRHM. [20]

OR

Illustrate the objectives of community development.

Q3) Explain values and six keys of evaluation. [20]

OR

Illustrate the concept and objectives of extension programme.

Q4) Write short answers. (Any three) [30]

- a) Concept and characteristics of leader.
- b) Criteria for good programme planning
- c) Importance of leadership in community development
- d) Steps in programme development cycle
- e) Principles of communication.

मराठी रूपांतर

सूचना :

- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
- 2) उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवितात.
- 3) आवश्यक तेथे आकृती काढा.

प्र.1) योग्य पर्याय निवडून रिकाम्या जागा भरा.

[10]

- i) आयुष (AYUSH) मुख्य प्रवाहात आणणे आणि स्थानिक आरोग्य परंपराचे पुनरुज्जीवन करणे हे च्या उद्दिष्टांपैकी एक उद्दिष्ट आहे.

अ) IRDP	ब) JSSK
क) NRHM	ड) रेड क्रॉस
- ii) ही अशी प्रक्रिया आहे ज्यात समाजातील सदस्य एकत्र येऊन सामूहिक कृतीद्वारे सामान्य समस्यांवर उपाययोजना निर्माण करतात.

अ) सामुदायिक विकास	ब) कार्यक्रम विकास
क) संप्रेषण	ड) नेतृत्व विकास
- iii) संदेशवहन प्रक्रियेत ला संकेत ठरविणारा असेही म्हणतात.

अ) संदेशदाता	ब) संदेशग्राहक
क) नेता	ड) संदेश
- iv) विशिष्ट परिस्थितीत व्यक्तिच्या वर्तनावर प्रभाव टाकणारी प्रक्रिया म्हणजे होय.

अ) शिक्षण	ब) सामुदायिक विकास
क) नेतृत्व	ड) संदेशवहन
- v) ही मुल्यांकनाची चावी - 1 आहे.

अ) दैनंदिन मुल्यांकन	ब) उद्दिष्ट ठरविणे
क) निकाल वापरण्याचा आराखडा	ड) तथ्याचा स्रोत
- vi) खेड्यातील सांडपाण्याच्या निचऱ्यात सुधारणा करणे हे चे उदाहरण आहे.

अ) उद्दिष्ट ठरविणे	ब) उपाययोजना शोधणे
क) विकासाचा आढावा घेणे	ड) समस्या निश्चित करणे
- vii) विशिष्ट उद्दिष्टे व उपाययोजना ठरवितो ज्यामुळे लोकांना समाधान लाभते.

अ) विस्तार कार्यक्रम	ब) कार्यक्रम नियोजन
क) नियोजन प्रक्रिया	ड) कार्यक्रम मुल्यांकन
- viii) विस्तार कार्यक्रमात सामान्य उद्दिष्टे मुलभूत उद्दिष्टांपेक्षा जास्त असतात.

अ) निश्चित	ब) विशिष्ट
क) कायम	ड) उपयोगी

